

Taken & verantwoordelijkheden

1

Vogelgriep is niet meer weg te denken uit Nederland. Bij een uitbraak van vogelgriep zijn diverse overheden en organisaties betrokken. In deze factsheet staat beschreven welke nationale en regionale partijen een rol hebben bij vogelgriep en hoe er in Noord-Holland Noord wordt samengewerkt. In deze factsheet staat niet wat het vogelgriepbeleid is.

Betrokken partijen bij vogelgriep

Welke partijen zijn betrokken als er vogelgriep wordt geconstateerd? Dat hangt er vanaf wáár de vogelgriep is aangetroffen.

Vogelgriep bij Nederlandse pluimveebedrijven

- Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
- De Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO)
- Onderzoeksinstituten, zoals het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het WBVR (Wageningen)
- GGD'en
- Gemeenten

Vogelgriep bij wilde vogels in Noord-Holland Noord

- De 16 gemeenten in Noord-Holland Noord
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Provincie Noord-Holland Noord
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Andere (terrein)beheerders, zoals agrariërs, Rijkswaterstaat, ProRail, Rijksvastgoedbedrijven en particulieren
- GGD Hollands Noorden
- Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
- Vogelgriepexpertise van het Erasmus MC
- Het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC)

Op de volgende pagina's worden de taken en verantwoordelijkheden van alle hierboven genoemde partijen toegelicht.

Wat is vogelgriep?

Hoog-pathogene **vogelgriep** (hierna 'vogelgriep' genoemd) is een besmettelijke ziekte die voorkomt bij pluimvee (zoals kippen of kalkoenen) en wilde vogelsoorten (zoals eenden, buizerds en zwanen). Vogelgriep kan door veel verschillende griepvirussen worden veroorzaakt.

In zeldzame gevallen kunnen sommige **virustypen** overgaan van dier naar mens. Dit gebeurt alleen bij direct en intensief contact tussen besmette vogels en mensen.

Pluimveebedrijven

2

Bij vogelgriep op een pluimveebedrijf zijn vooral landelijke organisaties betrokken en worden er direct maatregelen getroffen. De hieronder genoemde organisaties hebben hierbij een rol.

Ministerie van LNV

Wanneer er vogelgriep is geconstateerd op een pluimveehouderij stelt het **Ministerie van LNV** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) op basis van bestaande wet- en regelgeving een regeling op. Daarin staan de maatregelen omschreven die gelden rondom het besmette bedrijf, zoals een vervoers- en jachtverbod. Het LNV kan ook landelijke geldende (preventieve) maatregelen treffen zoals de ophokplicht.

NVWA

De **NVWA** (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit) onderzoekt vogelgriep bij pluimveehouders en neemt maatregelen om verspreiding van de ziekte tegen te gaan.

Dat houdt o.a. het volgende in:

- Het ruimen van dieren bij besmette bedrijven;
- Het verlenen van ontheffingen aan bedrijven voor het gecontroleerd afvoeren van kippen, mest en eieren tijdens een uitbraak;
- Het plaatsen en verwijderen van borden bij beschermings- en toezichtgebieden;
- Het afspreken van hygiëneprotocollen met de sector;
- Het handhaven van vervoers- en jachtverboden;
- Het informeren van betrokken burgemeesters (of de voorzitter veiligheidsregio) over de aard van een ziekte en over de maatregelen die LNV treft;
- Informeert de GGD, Infectieziektenbestrijding.

RVO

De **RVO** (Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland) beantwoordt vragen van ondernemers, consumenten, vogelopvangcentra, hobbyhouders en kinderboerderijen over de maatregelen die LNV neemt. De RVO brengt in kaart waar vervoersmaatregelen van kracht zijn via de **dierziektenviewer**. Ondernemers kunnen bij RVO schadevergoeding aanvragen als deze schade lijden door de maatregelen.

Onderzoeksinstituten

- RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)
Het **RIVM** geeft informatie over de gezondheid in relatie tot vogelgriep.
- WBVR (Wageningen)
Het **onderzoeksinstituut Wageningen Bioveterinary Research** onderzoekt in opdracht van het NVWA de van vogelgriep verdachte dieren. De resultaten zijn binnen 24 uur bekend bij de NVWA.

GGD

Bij vogelgriep in een pluimveebedrijf informeert de NVWA de GGD. De GGD is alleen verantwoordelijk voor de boer en zijn/haar werknemers en zal volgens de LCI richtlijnen het beleid uitvoeren. Mensen die intensief contact hebben gehad met besmette vogels of langdurig aanwezig zijn geweest in besmette stallen worden virusremmers aangeboden.

Gemeenten

De burgemeester van de betrokken gemeente wordt geïnformeerd door de NVWA over de aard van de ziekte en de maatregelen die LNV treft. De gemeente kan daarna vragen van inwoners en media verwachten.

Bestuurlijke maatregelen

Bij een zoönose, een op de mens overdraagbare dierziekte, kan de minister van VWS, de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio maatregelen treffen ter bestrijding van de infectieziekte bij mensen (zie de **bestuurlijke netwerkkaart infectieziekte**). De dierziektebestrijding blijft de verantwoordelijkheid van de minister van LNV (zie de **bestuurlijke netwerkkaart dierziekte**). In het geval van een zoönose kan op nationaal niveau het Bestuurlijk afstemmingsoverleg zoönosen (BAO-Z) bijeenkomen.

Wilde vogels

3

Dierziektebestrijding is een verantwoordelijkheid van de minister van LNV, maar bij een uitbraak van vogelgriep bij wilde vogels zijn ook veel regionale partijen betrokken. Over de precieze taakverdeling is nog niet alles duidelijk. In Noord-Holland Noord is een netwerk opgezet voor een goede afstemming en gezamenlijke aanpak.

Noord-Hollandse gemeenten

Gemeenten hebben een faciliterende rol en zorgen voor een voorziening om kadavers te verzamelen en af te voeren. De gemeente zamelt niet álle karkassen binnen de gemeente in; alleen die op de terreinen die de gemeente zelf beheert. Boerenbedrijven hebben hun eigen kanalen. Mocht het nodig zijn, kunnen ook zij en andere inwoners van de gemeente gebruik maken van de inzamelplaats van de gemeente.

De manier waarop invulling aan deze taken wordt gegeven kan per gemeente verschillen. Er is altijd ruimte voor maatwerk. Bij calamiteiten heeft de NVWA de regie. De gemeente is hierbij ondersteunend en faciliteert naar behoefte.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is terreinbeheerder. Zij is verantwoordelijk voor het opruimen van dode wilde vogels op haar eigen terreinen.

Provincie Noord-Holland

De provincie is het bevoegd gezag waar het gaat om de Wet natuurbescherming. Officieel moet de provincie vrijstelling verlenen om kadavers van dode wilde vogels op te ruimen. Daarnaast is de Provincie in een aantal gevallen terreinbeheerder van gebieden of wegen.

Natuurorganisaties

Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, maar ook PWN en Landschap Noord-Holland zijn terreinbeheerders. Zij zijn verantwoordelijk voor het opruimen van dode wilde vogels op hun eigen terreinen.

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

De veiligheidsregio beheert de 'Factsheet Vogelgriep: taken en verantwoordelijkheden'. Op de pagina Vogelgriep op VRNH.nl is altijd de meest actuele versie beschikbaar.

GGD Hollands Noorden

Bij een op de mens overdraagbare dierziekte zoals vogelgriep stelt de NVWA de **afdeling infectieziektebestrijding** van de GGD op de hoogte. De GGD geeft informatie en advies over de dierziekte in relatie tot de gezondheid.

Wilde vogels (vervolg)

4

LNV en NVWA

Het LNV heeft de regie bij besmette pluimvee bedrijven. Verder ligt er een taak om dode wilde vogels op te ruimen.

Tot voor kort was het ook mogelijk om, afhankelijk van de soort en het aantal gevonden dode wilde vogels, melding te maken bij de NVWA. Omdat er wordt toegewerkt naar een centraal meldpunt voor dode wilde vogels is besloten om de melding voor onderzoek te centraliseren bij het DWHC. Het melden van dode wilde vogels bij de NVWA is daarmee vervallen. De NVWA zal geen meldingen van dode wilde vogels meer aannemen.

Meldingen van dode wilde zoogdieren (vlees- en aaseter) met neurologische symptomen voor de dood, wat kan wijzen op vogelgriep, blijven wél bij de NVWA belegd. De informatie op de website van de NVWA is hierop aangepast.

De NVWA heeft een **handreiking** opgesteld voor het opruimen van dode wilde vogels.

DWHC

Het **DWHC** (Dutch Wildlife Health Centre) is het nationaal wildziekten centrum dat ziekten onder in het wild levende dieren in Nederland signaleert en onderzoekt, de opgedane kennis verspreidt en adviseert over eventuele risico's voor mens en dier.

Alle dode wilde vogels voor onderzoek kunnen worden gemeld bij het DWHC. Het DWHC maakt samen met het Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) een inschatting over de vogels die onderzocht moeten worden om zo risico gebaseerd overzicht te houden over de verspreiding van vogelgriep in dode wilde vogels. Daarnaast blijft het DWHC ook vogels onderzoeken om andere ziektes in wilde vogels te signaleren. Zo is de monitoring dode wilde vogels op één plaats belegd.

Het DWHC is alleen het meldpunt voor onderzoek, dit betekent dat het DWHC de gemelde kadavers alleen laat ophalen als onderzoek aan die kadavers nodig wordt geacht. Een melding bij DWHC leidt er dus niet toe dat de kadavers in alle gevallen ook worden opgeruimd. Op de **website van het DWHC** kunnen dode dieren worden gemeld.

Andere partijen

Niet alle (terrein)beheerders zijn vertegenwoordigd in het netwerk. Denk hierbij aan **Rijkswaterstaat**, **ProRail**, Rijksvastgoedbedrijven, particulieren etc. Zij worden van informatie voorzien via het reguliere overleg aanwezige partners (direct of indirect) en/of via het LCMS (Landelijk Crisismanagement Systeem) geïnformeerd.

Communicatie

5

Voor communicatie over vogelgriep wordt gebruik gemaakt van bestaande communicatiekanalen.

Interne communicatie

Landelijk Crisismanagement Systeem (LCMS)

Voor hulpdiensten en Meldkamer Noord-Holland Noord wordt in LCMS een activiteit bijgehouden onder '10-NHN Veiligheidsbriefing NHN'.

- Beschermingszone (3 km)
- Bewakingszone (10 km)

Voorbeeld van maatregelen in Noord-Holland Noord
Bron: dierziektenviewer, 5 oktober '22.

Externe communicatie

Publieksinformatie

Op de **website van Veiligheidsregio Noord-Holland Noord** staan publieksinformatie, veel gestelde vragen en handelingsperspectieven.

Bezoekers pluimveebedrijven

Er is een bezoekersverbod. Daarop zijn enkele uitzonderingen waarbij op basis van landelijke vogelgriep maatregelen een **hygiëneprotocol** vereist is. Deze is door het NVWA opgesteld.

Opruimen dode wilde vogels

Terreinbeheerders zijn verantwoordelijk voor het opruimen. Gemeenten dienen kadaverbakken beschikbaar te stellen voor het afvoeren van de dode dieren. Meer informatie hierover is beschikbaar op de site van **NVWA**.

Telefoonnummers van belanghebbende partijen

NVWA	0900 - 03 88
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	
- Voor bedrijven of instellingen	088 - 042 42 42
- Voor particulieren	088 - 042 47 47
RIVM	088 - 689 89 89
GGD Hollands Noorden	088 - 010 05 00
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	072 - 582 82 82
Provincie Noord-Holland:	0800 - 020 06 00
Natuurmonumenten	033 - 479 71 11
Staatsbosbeheer	030 - 69 26 11
Landschap Noord-Holland	088 - 006 44 00
PWN	0900 - 405 07 00
Dutch Wildlife Health Centre	030 - 253 79 25

Landelijk meldnummer en app

Het Wetterskip Fryslân heeft een vogelgriep-applicatie ontwikkeld voor het registreren van meldingen van dode wilde vogels. Deze applicatie zal door het ministerie van LNV beschikbaar worden gemaakt voor alle provincies. De lancering van de app wordt begin 2023 verwacht. Deze leidraad zal dan aangepast worden met richtlijnen voor het gebruik van deze app. Met deze app kunnen partijen goed en eenvoudiger inzichtelijk maken waar dode vogels gevonden zijn. Dit is tevens een eerste stap in het organiseren van een meldpunt voor dode wilde vogels en een goede registratie van dode wilde vogels.